

Slovenski dom

Ste. 129

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Objave banske uprave

V zvezi z demonstracijami ob priliki prihoda predsednika JNS Petra Živkovića v Maribor, Koroške in Celje, dne 8. junija t. l., so istega dne ob 20 zvečer na državni cesti blizu Prihove pristali JNS, okrog 15 po številu, iz zasede napadli avto-bus, ki je vozil pristaše JRZ.

Napad se je izvršil z revolverji, bokserji, noži in kamenjem. Napadeni so se sicer napadalcev ubranili, vendar pa sta bila dva akademika lažje ranjena, ostali so dobili samo praske.

Po odbitem napadu so napadeni nadaljevali vožnjo, pogrešali so pa akademika — filozofa — Rudolfa Dolinarja, rojenega dne 11. aprila 1915 v Lučinah, občina Trata, okraj Škofja Loka in tja pristojnega. Domnevali so, da so ga napadalci odvedli s seboj.

Naslednjega dne, dne 9. junija t. l., okrog 10 je orožniška patrulja Dolinarja našla mrtvega pod državno cesto pri Prihovi, 50 korakov oddaljeno od mesta napada.

Dolinar je imel rane na glavi in po životu od udarcev s topim predmetom.

Ugotovljeno je, da je napad organiziral in se ga tudi dejansko udeležil Slavko Reja, urednik »Mariborskega Večernika Jutra«, mariborskega glasila JNS; med napadalci sta bila tudi Primec, tajnik krajevne organizacije JNS v Hočah, Brajkovič, pekovski pomočnik iz Maribora in Milan Orožen, jurist, član Jug. napred. akad. društva Jadran.

Na kraj sam je odšla sodna komisija; poleg nje so odšli na kraj sam tudi organi policijske oblasti pod vodstvom upravnika policije v Ljubljani.

Preiskavo vodijo najintenzivneje. Do trenutka izdavanja tega komunikeja je aretiran Slavko Reja. Za ostalimi so izdana zaporna povelja.

Iz pisarne kr. banske uprave v Ljubljani,
dne 9. junija 1937.

Sodna zdravniška komisija je pri obdukciji trupla pokojnega filozofa Rudolfa Dolinarja, ki je bil ubit pri Prihovi dne 8. junija t. l., ugotovila, da je bil Dolinar zaboden z nožem v hrbet. Nož je predril pljuča pod desno lopatico med tretjim in četrtim rebrom 2,5 cm široko in 4 cm globoko. Smrt je nastopila vsled notranje izkrvavitve.

V zvezi z zločinom je bilo doslej aretiranih 10 oseb.

Vodstvo preiskave, ki se intenzivno nadaljuje, je osredotočeno pri upravi policije v Ljubljani.

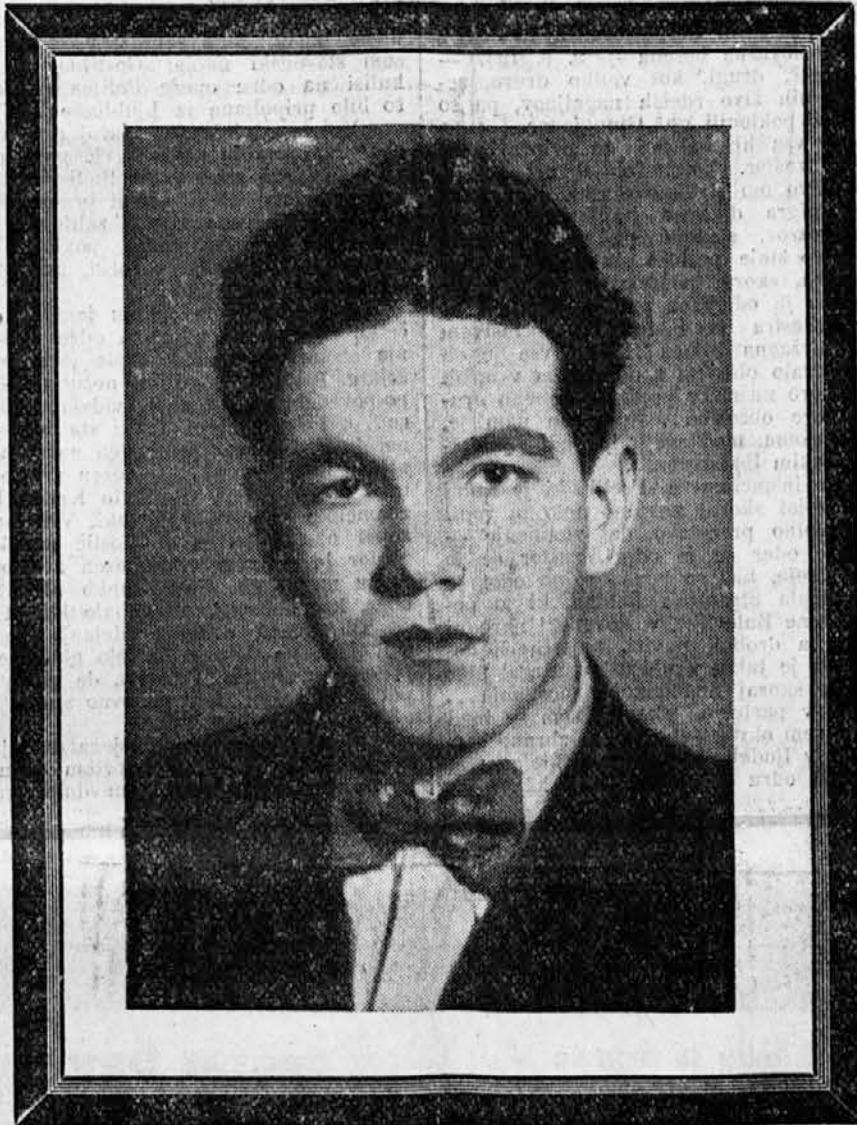
Iz pisarne banske uprave v Ljubljani,
dne 10. junija 1937.

Slovenci, ne pozabite!

Slovenski fant, sin ubogih staršev, zvest svoji zemlji in ljudstvu

Akademik Rudolf Dolinar

tolpi umorjen!

Pogreb umorjene žrtve

Do petka ob 9 dopoldne leži truplo nena-doma umrlega Rudolfa Dolinarja na mrtvaškem odru v Konjicah. V petek ob 9 dopoldne pa ga bodo po liturgičnem blagoslovu odpeljali v Ljubljano, kamor prispe okrog 11. ure. Pred Akademskim domom bodo truplo sprejeli ob kratkem komemoracijskem obredu tovariši akademiki in ga položili na mrtvaški oder v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti. V soboto ob 9 dopoldne pa se bo razvil pogrebni sprevod izpred Akademskega doma po Miklošičevi cesti, skozi Dalmatinovo ulico, po Tyrševi cesti in Selenburgovi ulici na Kongresni trg pred univerzo, kjer se sprevod za nekaj minut ustavi. Tu se bodo tovariši akademiki po svojem zastopniku v kratkem govoru poslovi od rajnega, nato pa sprevod krene po Wolfovi ulici v stolnico, kjer bo slovesna črna sv. maša.

Vesti 10. junija

Bivšega nemškega komunističnega poslanca, Madaleno, ki je bil svoje čase obsojen na dosmrtno težko ječo, pa je pobežnil, je nemška policija pri-jela, ko se je skrivaj vrnil iz inozemstva. Njega in štiri njegove pomočnike so postavili pred sodišče.

Francoska socialna stranka, ki jo vodi voditelj bivših »Ognjenih križev« polkovnik La Rocque, ne bo pristopila v desničarsko Fronto svobode, ki jo snuje poslanec Dorriot.

Za častnega svetnika vseučilišča v Cambridgeu so pred dvema dnevoma izvolili bivšega abesinskega cesarja Hajle Selasija ali po novem Tafarija.

Državno nadzorstvo nad proizvodnjo orožja predlagajo nekateri ameriški senatorji. O predlogu se bo senat v kratkem posvetoval.

Antiohijski patrijarh je dal izjavo, v kateri obsoja turško-francoski sporazum glede Aleksandrette in pravi, da ta sporazum dovoljuje tujcem preveč vmešavanja v sirske zadeve.

Splošna stavka pristaniškega delavstva se je začela včeraj v Alžiru na pobudo komunistične stranke.

Izredno zasedanje japonske poslanske zbornice se bo začelo šele avgusta. Tedaj se bo nova vlada princa Konoja predstavila zbornici.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je s parnikom odpotoval iz Carigrada po Črnem morju v trapezu na turško-sovjetski meji.

Stavka v ameriški kovinski industriji je prisilila šestino ameriških livarn, da so ustavile delo. Stavka je politična, ker so livarne zdaj plačevale delavcem tako visoke mezde, kakor še nikdar doslej.

»Delo in kultura poljske vasi« se imenuje razstava, ki jo je v novi, na zadrugi osnovi organizirani vasi Lizkovo odprl predsednik poljske vlade včeraj.

Položaj v sovjetski železni in jekleni industriji je obupen, je izjavil sovjetski komisar za težko industrijo na neki seji v Moskvi. Priznal je, da je stahanovski delavski sistem docela odpovedal. Tako poroča iz Moskve londonski »Daily Telegraph«.

Najdaljši sončni mrk v zadnjih 1200 letih je bil pred dvema dnevnoma. Trajal je sedem minut in dve sekundi ter so ga dobro videli zlasti v južnem delu Tihega morja. Ameriški letalec major Stevens je mrk filmal iz letala v višini 8000 m.

Francoska šolska križarka »Jeanne d'Arc« je prišla na svojem znanstvenem potovanju okoli sveta včeraj v Kiel, kjer bodo francoski mladi mornarji gostje nemške bojne mornarice.

Huda protijaponska propaganda se je začela v notranji Mongoliji in po nekaterih predelih Mandžurije. Japonska vlada grozi Kitajski, da bo nastopila z orožjem in s kazenskimi ekspedicijami v severne kitajske pokrajine, če ne bo kitajska vlada nastopila proti propagandi in proti roparskim napadom.

Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža bo 13. junija odpotoval v Bukarešto na uradni obisk, in bo ostal tam dva dni. Najbrž zato, da bi Romunijo pregovoril, naj ne sklepa obrambne pogodbe proti Sovjetom s Poljsko.

Angleški zunanji minister Eden, ali državni podtajnik za zunanje zadeve lord Crambora, bo septembra meseca obiskal glavna mesta Srednje Evrope, da se prepriča, ali je položaj v Srednji Evropi tak, da bi Anglija tem državam lahko dala kake gospodarske olajšave.

Poročila o neredih na Portugalskem, ki jih je pred tednom prinašalo evropsko levčarsko časopisje, ki je sedanjih državnih organizacij Portugalske sovražno, so po uradnih vestih iz Lizbone izmišljena.

Baldwin je včeraj v lordski zbornici prisegel, kakor je to predpisano za vsakega novega člana angleškega zbornega doma.

Predsednik CSR dr. Beneš je včeraj sprejel znanega belgijskega strokovnjaka in sodelavca van Zeelandovega Mauricea Frerea ter se z njim razgovarjal o sklicanju svetovne gospodarske konference.

Za predsednika mednarodne rotarijanske zveze so izvolili Georgesa Duperya, predsednika francoskih rotarijancev.

Sestanek jugoslovansko-italijanskega odbora

Belgrad, 10. junija. Jutri bo prispela sem-kaj italijanska trgovinska delegacija, ki bo z našimi zastopniki določila dan sestanka za jugoslovansko-italijanski gospodarski odbor ter pripravila vsa vprašanja, ki jih bo na sestanku ta odbor razmatiral. Iz Rima bosta jutri šla v Belgrad Giamini, ravnatelj gospodarskega odbora v zunanjem ministrstvu ter Maci, šef odseka za kompenzacijo v institutu za izmenjavo blaga.

Neurath je odletel v Sofijo

Belgrad, 10. junija. Nemški zunanji minister von Neurath je včeraj ob 16.45 odletel s svojim spremstvom proti Sofiji. Do Niša so goste spremljala tri naša vojaška letala.

Sofija, 10. junija. Nemški zunanji minister von Neurath se je sinoči pripeljal v Sofijo, kjer mu je bolgarska vlada priredila lep sprejem. Na letališču Bozuriš je nemškega državnika med drugimi sprejel predsednik bolgarske vlade Georgij Kjuzeivanov v spremstvu ministra dvora Grueva. Za Neuratha je bolgarska vlada rezervirala prostore v najlepšem sofijemskem hotelu »Bilgarijac«. Po krajšem odpočitku v tem hotelu se je von Neurath podal na dvor, kjer se je vpisal v dvorsko knjigo. Zvečer je obiskal predsednika bolgarske vlade Kjuzeivanova v zunanjem ministrstvu. Kjuzeivanov mu je kmalu nato vrnil obisk, kakor je bila slavnostna večerja na nemškem poslanstvu. Danes bo Neurath obiskal nemško vojaško pokopališče ter bo tam položil venec nemškemu vojakom na grob. Ob 11 ga bo sprejel v avdicionu kralj Boris, pri katerem bo ostal tudi še na kosilu v dvorcu Brana pri Sofiji. Ob 4 popoldne se bosta znova sestala Kjuzeivanov in Neurath in bosta nato sprejela tudi časnikarje ter jim dala uradno poročilo o njihovi razgovoru. Von Neurath odpotuje iz Sofije v petek. Na svojem povratku v Berlin se bo ustavil v Budimpešti.

Zadovoljstvo nad Belgradom

Belgrad, 10. junija. AA. Pred odhodom iz Belgrada je dal nemški zunanji minister baron von Neurath zastopniku agencije Avale tole izjavo za jugoslovanski tisk:

Ob koncu svojega obiska bi rad še enkrat povedal, s kako prijetnimi vtisi in spomini odhajam iz Belgrada. Vaša lepa prestolnica, ki tako naglo procveta, je s svojo zelo veliko dinamiko vplivala name kakor živ izraz ustvarjalne moči jugoslovanskega naroda. Romanje na Oplenac, kjer sem sredi vaše nacionalne svetinje, za eno uro

ločen od ostalega sveta, izkazal čast spomenu Vasega velikega kralja, mi je dalo priložnost videti del Sumadije, tako ljubke po svoji krajini, in čudoviti narod, ki v njej živi. Poudarim lahko samo še to, da me je kar najprijetneje ganilo prijateljsko ozračje, ki sem ga tu povsod doživel, in da mi bo bivanje v Belgradu ostalo v trajnem lepem spominu.

Bukarešta, 10. junija. AA. Vsi romunski listi so snoči objavili komunikate o bivanju von Neuratha. Uradno poročilo je objavila agencija Rad-dor. Listi tudi ponatiskujejo pisanje »Vremenc in »Politike« o tem obisku in posebno tisti del, ki pravi, da obisk von Neuratha v Belgradu ne bo oslabil Male zveze in Balkanskega sporazuma, ampak da bo obe zvezi le ojačil.

Zveza med Poljsko in Romunijo proti ČSR

Bukarešta, 10. junija. Romunski listi obširno razlagajo govore na gala-večerji na dvoru pri obisku predsednika poljske republike Moscickiego v Bukarešti. Pravijo, da je kralj Karel v svojem govoru hotel podčrtati politično in zgodovinsko resnico, da ni romunska zveza s Poljsko proti nikomur naperjena, temveč, da je v naravnem skladu z vsemi drugimi vezmi. Zato se Romunija ne pridruži nobenemu bloku velesil v Evropi, ker želi mir z vsemi sosedi.

Kralj Karel je imel včeraj daljši razgovor s

predsednikom poljske republike Moscickim, romunski zunanji minister Antonescu je pa konferiral s svojim poljskim tovarišem Beckom v zunanjem ministertvu.

Kralj Karel in predsednik poljske republike Moscicki sta obedovala na poljskem poslanstvu. Takoj po kosilu okoli 15.30 sta se oba državna poglavarja s svojim spremstvom in v družbi poljskega zunanjega ministra Becka, predsednika romunske vlade Tatarasca in romunskega zunanjega ministra Antonescu odpeljala z dvornim vlakom v Sinajo.

Slovo od predsednika poljske republike se je vršilo po istem sporodu kakor sprejem. V Sinaji so predsedniku Moscickemu priredili prav tako slavnosten sprejem z vsemi vojaškimi častmi.

Predsednik Moscicki je s svojim spremstvom odpotoval sinoči ob 22 z Bukarešte. Romunski kralj Karel bo v kratkem vrnil obisk poljskega predsednika.

Paris. V »Echo de Paris« piše Pertinax o zvezi med Poljsko in Romunijo, da Poljska trdovratno zasleduje svoj cilj v službi svoje nemške zaveznice, da Romunijo odtrga od Male zveze in si jo naveže nase s posebno pogodbo, v kateri bi si obe državi medsebojno obljubili vsi pomoči proti slehernemu napadalcu na vseh mejah. To bi ne pomenilo nič več in nič manj kakor obveznost, da Romunija vojaško naskoči svojo dosedanja zaveznico Češko-slovaško v primeru, če bi prišlo do bojnih zapletov med Češkoslovaško in Poljsko, spopada, ki da si ga bo po Pertinaxovem mnenju Poljska želela, ker bi v takšnem primeru Češkoslovaško enostavno razdelila skupno z Madjari in Nemci.

Nemški poslanik na Dunaju von Papen se je vrnil iz Berlina, kjer je imel več razgovorov s Hitlerjem. Po teh razgovorih bodo baje kmalu sklenili nekak sporazum za izboljšanje odnosov med Nemčijo in Avstrijo.

Do končnega mira bo mogoče priti le z odpravo carinskih meja, tako je izjavil podtajnik ameriškega zunanjega ministertva dr. Wells.

Strah pred vojaško diktaturo v Rusiji

Pariz, 10. junija. AA. Havas: Iz Moskve poročajo, da je bil maršal Tuhačevski, ki je nedavno padel v nemilost in bil nato postavljen za poveljnika vojaških sil na Volgi, sedaj odstavljen tudi s tega mesta in na to mesto je bil imenovan general Esterov. Torej je le točna vest, da je bil Tuhačevski aretiran.

Zdi se, da hoče režim preprečiti prehod politične v vojaško diktaturo in da hoče odstraniti vse osebe, ki so imeli le nekaj zvez s trockizmom. Zna-

no je, da so mnogi sedanjí voditelji sovjetske armade osebno poznali Trockega, ki je bil ustanovitelj sedanjo sovjetsko armado.

Izve se, da je aretiran tudi dr. Pletnev, slavni zdravnik in ravnatelj ustanove, ki raziskuje funkcionalno diagnostiko. Borba med Stalinom in opozicijo se nadaljuje na vseh poljih javnega življenja, in sicer na političnem, kulturnem in znanstvenem polju in sedaj se v komunistični stranki sami razteza tudi na GPU.

Pomirjenje med Anglijo in Italijo

London, 10. junija, m. O sedanjih odnosih, ki vladajo med Anglijo in Italijo, je v spodnjem domu podal izjavo angleški zunanji minister Anthony Eden, v kateri je poudaril, da je skupna izjava, ki sta si jo letos januarja meseca dali Anglija in Italija, še vedno izraz politike, ki jo Anglija želi voditi na Sredozemskem morju. Eden je ob tej priliki tudi naglasil, da je bilo odpoklicani italijanski časnikarjev iz Anglije in prepoved kirjenja angleškega časopisja v Italiji že dvakrat predmet

razgovorov med italijanskim zunanjim ministrom in angleškim veleposlanikom v Rimu.

Vojvoda Kentski bo sredi avgusta obiskal svojega brata vojvodo Windsorskega v gradu Wasserleoburgu.

Rojstni dan angleškega kralja Jurija VI. so praznovali včeraj v Londonu. Zun. minister Eden je ob tej priliki priredil diplomatsko večerjo, katere so se udeležile vse tuje in domače politične osebnosti.

Slovenska opera med Slovenci v Trstu

»Prodano nevesto« je Ljubljanska opera potrdila svojo umetniško višino in triumfalno začela svojo turnejo

Trst, 10. junija.

Gostovanje ljubljanske opere v Trstu in na Reki je toliko kulturnega pomena, da ga enakega nismo Slovenci še praznovali izza velike vojne. Sprejem naših pevcev od strani tržaške javnosti, njih popoln uspeh na deskah znane opere Politeama Rossetti na Viale Ventii Settembre, prodor naše pesmi med naše slovenske ljudi v Trstu ter med celotno, tudi italijansko tržaško javnostjo je v resnici nekaj edinstvenega. Na sinočnji predstavi »Prodano nevesto« so se dobesedno trgali in izlivali iz globlin slovenske duše viharji navdušenja, kakor jih Trst v vsej svoji zgodovini ni še dosegel, kakor jih enako ljubljanska opera doslej nikdar nikjer ni še doživela. Ta dogodek je bilo treba videti od blizu, občutiti z lastnim srcem, popisati ga skoraj ni mogoče.

Pred 20 leti v Trstu

Letos, 9. majnika, je poteklo 25 let, kar se je prvič v Trstu predvajala »Prodano nevesto«, dne 30. majnika letos pa je ob enem poteklo 19 dolgih let, kar se je v isti hiši, kakor je sinoči pela ljubljanska opera, zadnjič slišala slovenska beseda. Bilo je to 30. majnika 1918, ko so tržaški Slovenci praznovali prvo in zadnjo obletnico majniške deklaracije. Tedaj se je v tej hiši vršilo tridnevno slavlje, ki se ga je udeležil tudi g. dr. Korosec osebno. Prvi dan so se pod vodstvom dr. Korosca zbrali zaupniki bivše SLS iz vseh primorskih pokrajin, drugi dan se je vršil pod vodstvom gospoda Mahkota sijajno uspešni koncert tržaške Glasbene Matice, kjer je pred 3000 ljudmi nastopilo tudi nad 500 okoliških žena in deklet v narodnih nošah. To je bila največja revija narodnih noš, kar smo jih Slovenci kdaj v zgodovini dosegli na Tržaškem. Ob tej priliki je tedanji akademik, sedanjí prof. dr. Joža Lovrenčič, deklariral dr. Kreku na čast posebno prigodno deklaracijo, ki je čudovito užgala med ljudmi. Enako so slavnostno razpoloženje dvignile same izbrane domorodne narodne pesmi, ki so vse izzevnile v klicanju prihodnjih dni, ki so prišli in so šli mimo... Popoldne istega dne se je pri Sv. Ivanu vršila velika narodna veselica, ki se je udeležil tudi dr. Korosec. In potem je bil tretji dan dr. Korosec gost okoliških vasi, kjer so se v posameznih krajih vršili nepopisni sprejemi. Posebno zanimiva je bila kot zaključek vsega slavlja gostija v Narodnem domu v Barkovljah. Tedaj je že manjkalo v Trstu živil in sploh vse blaga. Domačini ribiči so lovili dve noči, da so naložili toliko rib, da jih je bilo dovolj za barkovljanske gostije.

Od tistihmal pa je zamrla slovenska beseda na javnih deskah v Trstu. Zato pa ni bilo drugače mogoče pričakovati, kakor da bo po 20 letih znova oživel bratsko navdušenje in razpoloženje, ki pa je sinoči prikipevalo do neverjetnosti.

Ljudje prihajajo iz vse dežele

K predstavi so prišli ljudje iz vse široke slovenske zemlje od morja do gora pod Kobaridom in nad Gorico prav do Podbrda. Iz Postojne se jih je pripeljalo pet polnih avtomobilov, iz Istre so prišli z vlakci in avtobusi, iz Gorice jih je prišlo cel zbor in niso vsi mogli dobiti prostora, skoraj sleherni kraj je bil sinoči zastopan na slovenskem večeru, kakor so takoj krstili sinočnjo predstavo Tržačani sami. Vstopnice za »Prodano nevesto« je že pred dnevi, ko niti skušnje v Ljubljani niso bile končane, zmanjkalo do zadnjega sedeža. In prostorna hiša Politeama opere v Trstu lahko sprejme pod streho 3000 ljudi in za silo še kakšnih nekaj sto čez. Vstopnice so ljudje kupovali kar po 40 sedežev skupaj, po cele družine, očelje in matere so prišli zvečer skupaj z otroci, ki so jim potem posedevali v naročjih. Najdražji parterni sedeži so se prodajali po 26 lir, pa ni niti eden ostal. Tudi tože so bile do zadnje oddane.

Skrbne priprave

Celo gostovanje ljubljanske opere, ki se je sinočnjo predstavo v Trstu začelo in se bo nadaljevalo še danes v Trstu z »Ero«, jutri in pojutrišnjem pa še na Reki, pa je bilo tudi tako skrbno z vseh strani pripravljeno, da je gostovanje moralo uspeti. Glasbeni del je seveda do podrobnosti pripravil pridni ravnatelj Polič, ki je s pevci, baletom, zborom in orkestrom dnevno delal zadnje dni tudi po 16 ur. Vse zunanje priprave ter propaganda v Trstu in drugod je dobro uredil tajnik g. Mahkota, ki je zadnje dni sploh ostal kar v Trstu ter se sam prepiral po bližnji okolici in celo v Istri, kako je izvedena reklama in drugo. Oba gospoda, ki sta imela poleg drugih največ opraviti tudi z našimi in italijanskimi oblastmi, sta vsepovsod natelela na najprijaznejši sprejem in podporo. Zlasti se mora to poudariti glede italijanskih oblasti, ki niso pokazale niti sence najmanjših ovir.

Ljubljanska opera je za to gostovanje tudi na zunanji pripravi vse potrebno, da je čim dostojneje pokazala stopnjo naše opere. Za »Prodano nevesto« so izdelali novo kuliserijo, ki so jo z avtomobili pripeljali v Trst, dalje so izdelali več kot polovico nove garderobe, orkester in zbor so pomnožili z novimi močmi iz Glasbene Matice in ljubljanskega konservatorija.

Tako je odpotovalo pod vodstvom računskega inšpektorja g. Hočevarja večeraj jutraj z brzovalnikom iz Ljubljane v Trst skupaj 142 ljudi, medtem ko so solisti z g. Neftalom odpeljali v Trst že dan prej. Na meji pevcev seveda ni delal nihče nobenih zaprek, v Trstu pa so dopoldne ob 11 takoj pristopili k zadnji skušnji. Tržaški oder je vsaj tritkrat večji od ljubljanskega, zato se je bilo treba navaditi na te ogromne širine in globine. Izkazalo se je takoj, da je dvorana opere Politeama izredno akustična in da zlasti orkester in zbor sijajno doni v njej. Skupaj je na potovanju v Trst in na Reki točno 100 ljudi od same opere ter številno spremstvo, rodnikov in drugih prijateljev. Od ljubljanskih časopisov sta prišla poročevalca »Slov. domac« ter »Slov. Narodac«, iz Zagreba pa so »Novosti« poslale v Trst posebnega dopisnika.

Pred predstavo v operi

Zanimiv je bil sprehod po operi tik pred pričetkom predstave, ki se je po tukajšnjih navadah pričela ob 9. Ljudje pritiskajo k blagajnam, da bi dobili vsaj kak zasilen prostor še v hiši, pa jih vse po vrsti odpravljajo, ker jim ne morejo ustreči. Samo zadnje ure pred predstavo bi razprodali še eno hišo, če bi jo imeli.

Med izrazitimi slovenskimi obrazy opazujemo tudi številne Italijane, ki so prišli k predstavi kot glasbo željni in radovedni. Veliko jih je, ki nosijo znamenja fašistovske stranke na prsih. Bistvo ogledujejo ter zavzemajo prostore po dvorani. Galerija ter ves balkon je napolnjen že dobre pol ure pred pričetkom, parketno stojišče se polni, v parket in v lože prihajajo zadnje četrt ure najzbranejši.

Predstave se je osebno udeležil prefekt tržaške pokrajine g. Rebus, dalje pokrajinski generalni taj-

nik fašistične stranke com. Grazioli, namestnik mešnega župana com. Di Bin, komandant tržaške kora, ekselencja Scala, kvestor tržaški, gosp. Peruzzi. Osebnost je bil navzoč tudi naš gener. konzul Zivotić z gospo ter vsi uradniki konzulata, dalje so bili pri predstavi tudi češki in romunski konzul ter drugi konzularni zastopniki v Trstu. Saj je predstava »Prodane neveste« ne glede na kulturni pomen pomenila tudi izreden prvovrsten glasbeni dogodek, ki ga tržaška elita ni hotela zamuditi.

Opera je nastopila pri »Prodani nevesti« v sledeči zasedbi: glavno vlogo Marinke je pela gospa Gjunjenec, njenega ljubimca Jankota gosp. Gostič, mešetarja Kecalja g. Križaj, omejepega Vaška g. Banovec, roditeljska para pa so peli gospa Bernol-Golobova in ga. Kogejeva ter gg. Janko in Kolacio.

Zastor se dvigne...

V dvorani je strahovita vročina, čeprav je odprte skoraj polovico strehe ter delujejo vsi prezračevalci. Po galerijah ljudje mahajo z belimi robčki kakor v nemi pozdrav, navdušenje v ljudih je vidno in komaj, da ne prekripi že takoj pred pričetkom. V prostornem vestibulu gledam dva ogromna venca, ki sta pripravljena za dar celokupni operi ter ge. Gjunjenčevi. Prvega, velikanski venec z roza nageljni ter ovit s češko tribarvno, je poklonila Češkoslovaška beseda z napisom »Češkoslovaška beseda — 9. 6. 1937 — ljubljanski operi«, drugi, kot veliko drevo, sestavljen iz samih živo rdečih nageljinov, pa so tržaški Slovenci poklonili ge. Gjunjenec.

In tako je vsa hiša zbrana in pripravljena, da se dvigne zastor. Točno ob 9 uri prihliti g. Polič, obkinitvo mu živahno ploska v pozdrav, godba takoj zaigra državno italijansko himno, potem »Giovinezza«, slednjič pa našo državno himno. Obkinitvo stoji poslušaj, zaploska ob italijanskih himnah, skoraj podivja od navdušenja in ploskanja, ko je odigrana prvič v tej hiši od slovenskega orkestra pred tolikim občinstvom jugoslovanske državna himna... Kaj vse je ob tem trenutku igralo obenem z orkestrom v naših srečih, nobeno pero ne more popisati, nobeno drugo srce ne more občutiti... Zdelo se nam je, kakor da smo doma, med svojimi, sredi Ljubljane, med slovenskim ljudstvom...

Tedaj pa je inspicijent g. Frelih, ki je zadaj za odrom opravljal skoraj nevidno delo in vodil za kulisami celotno predstavo, dal znamenje — in ves ogromni oder se je odprl, zastor se je razmaknil na dvoje, luči so ugasnile, na oder je prva pritekala mala Strausova Bobika, ki jo poznamo iz »Madame Butterfly«, v slovenski narodni noši, s pečko na drobni glavič, najsrčnejši dogodek večera, ki je takoj v občinstvu utrgal plaz navdušenega in skoraj nenehanega ploskanja... Stal sem nekje v parterju, pomešal sem se med ljudi, opazoval sem okrog sebe vso to zbrano srečo in doživetje v ljudih, ki so jim drhtela srca, ki se jim je na odru odprl nov svet, kakor ga

v Trstu niso videli 20 dolgih let. Oder ves nov, zbor takisto v novih narodnih nošah, balet tudi, celoten prvi nastop vsega zbora in baleta napravljiva v zvezi z opremo odra vtis najrazkošnejše predstave, ki jih ljubljanska opera ne daje vsak dan...

Navdušenje pred predstavo

Potem gledamo Gostiča in Gjunjenčevu, ki kot prva slovenska solista stopata na oder te hiše ter odpojeta prvi večji duet »Mati mila... siroti neprijazna je... naj živi do groba zvestoba ta...« — in v ljudih v hiši se utrga zopet plaz navdušenja, ploskanja, ki ga ni konca ne kraja. Oba odlična pevca komaj nadaljujeta in odpojeta še »Zbogom...« in zopet ju na odprtem odru prekine plaz ljudskega navdušenja in v dvorani.

Burno je potem pozdravljen na odprtem odru, čim se prikaže na deskah, g. Križaj kot Kecal, star znanec in prijatelj Tržačanov, ki poje pri tej predstavi že 125-ih svojega Kecalja. Ko odpoje svoje duhovito prikazovanje ubogega Vaška »Mlad izgleda... ni ne velik, ni ne majhen...« skupno z Jankom in Kogejevu, so vsi trije na odprtem odru deležni toplega navdušenja in ploskanja se zopet noče početi.

Ko tako gledam na oder, se mi mimogrede utrne misel, kako sem v vsem Trstu našel en sam slovenski napis »Gostilina« — toda le na kulisi na odru opere Politeama Rossetti..., ki so bile pripeljane iz Ljubljane!

V tem odplese balet svoj prvi veliki ples in ob spremljevanju zbora prvič pade zastor, padejo pa tudi roke vseh 3000 ljudi v dvorani... Zastor morajo dvigniti, glasni bravo, živio, se utrga v ljudih, gospoda Poliča zahtevajo pred zastor, privedejo ga med soliste, pokličejo se režiserja Šesta, ljudje mahajo z robci, kakor z eno samo roko, kličejo, ploskajo...

Tudi v drugem deanju je balet takoj ob začetku deležen na odprtem odru glasnega priznanja občinstva, posebno toplo je sprejel nato Vašek g. Banovca s svojim nežnim »Ma-mi-mica... po-povedala... da rada videla... če oženil bi se...« Pri sledečem duetu sta bila ga. Gjunjenec in g. Banovec priklicana nazaj na oder, prav »Kdor le verjame... ljubezen zvesto le srce...« tako potem še gg. Gostič in Križaj, ko zaključita znamenito kupčijo o Marinki. Vihar v dvorani je zopet nastal, ko je g. Gostič odpel svojo arijo »Kdor le verjame... ljubezen zvesto le srce...« in je moral gg. Gostič-Janko ponovno na odprti oder, ker občinstvo ni nehalo klicati in ploskati.

Ob koncu drugega dejanja se navdušenje stopnjuje, po dvorani kličejo glasneje in zmerom pogostej: »Poliča, Poliča!«, da mora g. Polič zopet pred zastor, kar ponovno sproži plaz klincev: »Živio Polič, živio...«

In tako pričakamo tretjega dejanja, ko se vse to ponavlja. Balet na odprtem odru doživi ponovno prekinitev zaradi navdušenega ploskanja,

kmalu potem tudi kvartet Golobova, Križaj, Banovec ter Kolacio. Potem pojo Gjunjenčeva, Kogejeva, Golobova, Križaj, Janko in Kolacio poslovlino pesem Marinki »Le premisli, Marinka... Bog blagoslovi naj Tvojo pot... brez spremeljevanja orkestra, lepo, razločno, beseda za besedo doni z odra med ljudi spodaj, ki ne morejo zdržati in zopet zacepetajo z nogami in rokami in živio klici. Cela skupina mora na zahtevo občinstva ponovno na oder in še enkrat odpoje to pesem.

Višek vsega navdušenja pa je bil seveda na koncu predstave, ki se je zavlekla daleč čez polnoč. Tedaj ljudje sploh niso hoteli ven iz dvorane. Pevci so morali še in še pred zastor, dokler slednjič sploh niso zastorja več dvignili. Zdal se na oder nanosili cele gore cvetja, vencev in šopkov. Poleg dveh najlepši in največjih, ki smo jih že omenili, so dobili vence tudi še ga. Golobova, Kogejeva, plesalka Moharjeva, dalje Poličeva, dirigent Polič, solisti Križaj, Gostič, Banovec ter seveda tudi g. Mahkota, ki sicer ni pel, pa je k uspehu naše opere v Trstu prispeval poleg vseh pevcev, zbora, orkestra, baleta, dirigenta in režiserja v resnici največ.

Ko sem po končani predstavi teklen na kolo-dvor, da bi ujel še polnočni brzovalak proti Ljubljani, sem vso pot in potem še v vlakcu premišljeval, če je vse to res, kar sem bil pravkar doživel in kar Trst nikdar še ni videl... V resnici: bil je lep večer, ki jih je malo tam ob morja!

Slovenska opera je našo pesem dostojno predstavila v Trstu. Bil so na predstavi številni Italijani, ki so vse brez izjeme priznali visoko umetniško raven ljubljanske opere. Bil je to dogodek visokega kulturnega in umetniškega pomena, ki naši operi in nam Slovencem brez dvoma dela čast pred svetom. Zato našim pevcem in operi sploh k uspehu v Trstu čestitamo, obenem jim enakih uspehov želimo tudi na Reki.

Fr. Strah.

„Jutro“ in krščanska morala

Kadar »Jutro« ne preostane drugega, se začne h krščanski morali, katero hoče zagovarjati, odnosno blatiiti z ozirom na pisanje »Slovenca« in drugih listov, ki mu niso po volji. Takrat so vsega, kar se na svetu zgodi, krivi duhovniki in Katoliška akcija, ki vsi skupaj predstavljajo inkvizitorsko bando morilcev in drugih ničvrednih tipov, pod katerimi trpijo »Jutrovi« uredniški in strankarski kristjani, predvsem pa deviška JNS. Tako je seveda tudi Živkovičeva polnoma kriva Katoliška akcija in duhovniki, ki »Slovenski dom« pišejo, kakor ve povedati »Jutro«. Nekdo pač mora biti kriv, da je Živkovič doživljal v Sloveniji komedijo namesto trumfa. Če smo mi o komediji poročali tako, kakor se za komedijo spodobi, je bila to pač naša »krščanska časnikarska dolžnost«, ki je »Jutro« zmeraj najvišji moralni zakon, najbolj pa takrat, kadar gre za zamaževanje slovenskih manifestacij, Živkovičevih in JNS-arskih polomij, in kadar gre za to, da slovensko duhovščino na rafiniran način »po svoji časnikarski dolžnosti« obdolži magari umora (gl. »Jutro«: raziskovanje javorske zadeve). Živkovičeva komedija se je spremenila v resno stvar, vrhovni vodja JNS je odšel iz Slovenije, omadeževan s slovensko krvjo. List pa, kakor je »Jutro«, ki daje kruha in zaslonbe javorskim defektivom in ima na vodilnih mestih v službi organizatorje in izvrševalce političnih, razbojniških napadov, ki se končajo z zverinskimi umori političnih nasprotnikov, tak list si pa vendar ne bo lastil pravice, da bo učil druge ljudi krščanske morale.

Razlika med Živkovičem in avtomobilom

Kakor znano, so množice, ki so Živkoviča sprejele pred ljubljanskim kolodvorom, razbile v silnem navdušenju za JNS, njene kramarje, zajce in žandarje, tudi en reflektor na Živkovičevem avtomobilu. Reflektor je tako rekoč oko avtomobila.

G. Živkoviču kljub polomu in begu po Sloveniji, ki se je razen demonstracij in jajčnih simpatij izvršil čisto po programu in zmeraj pod izdatnim policijskim varstvom, vendar ni posla korajža vse do zadnjega. Ko se je z zadnjimi ostanki svojih junakov zatekel v blokirano kolodvorsko restavracijo na Zidanem mostu, je še njega, zadnjega, prevzela politična poptepanost, ki jo je razodel tudi svojemu spremstvu, misleč si, kamor je šla krava, naj gre tudi tele.

In je povedal svojim enajstim apostolom — dvanajsti, za Judeževu vlogo, bi bil g. Pucelj, ki je rajši ostal v varnih Laščah, uganko iz svojega razpoloženja:

»Kazite mi, deca moja, kakva vaim je razlika izmedju mog avtomobila i mene?«

Molk. Nato je uganko rešil Živkovič:

»Auto je na početku ovog debakla bio slep na jedno oko, a ja siromah na obadva.«

Pohorske kmetu se obetajo boljši časi

Po mnenju ljudi, ki bivajo v krajih pod Pohorjem, so Pohorci sploh premožni ljudje, ki ne trpe pomanjkanja ne v denarju, ne v živežu. Nekateri celo menijo, da se tam pretakata mleko in med. To mnenje nekaterih ljudi je bilo vsaj deloma upravičeno pred leti, ko je bila lesna cena še visoka ter so pohorski kmetje večinoma preživljali lepe čase.

Danes temu ni več tako. Ko so padle cene lesu, ki je Pohorcem edini vir dohodka in je njegova prodaja postala vedno manjša, so se oni zelo zelo prestrašili ter prvi hip dejstvu niso prav za prav mogli verjeti. Udarce za udarcem, ki je bil vedno hušji, jih je vrgel v vrtnice gospodarske stiske. Ker so se viti manjšali ter niso mogli več kriti izdatkov, je prišel tudi senkaj prihajati eksekutor, o katerem se ljudem avočas še sanjalo ni. Velika napaka teh ljudi je bila prevelika razsipnost v dobrih časih. Saj so kmetje dobivali za les kupe denarja; potem pa so dneve in dneve po gostinlah popivali, ker so najbrž mislili, da bo vedno tako. Doma pa so puščali v nemar družino in gospodarstvo. Lesni trgovci in gostilničarji pa so na njihov račun bogateli. Zato je sedaj marsikomu zmanjkalo pod nogami lastnih tal — prodano mu je bilo posestvo. Mnogo jih je postalo pametnih gospodarjev — toda prepozno. Kmetje so se po-ponekod silno zadolžili kljub velikim virom, ki jih niso znali ali hoteli obrniti sebi v dobro.

sunil policijskega stražnika v brado, da mu je s tem prizadejal večjo rano.

Vsekakor so te evetke potrebne za dopolnilo »Jutrovi« poročil o silni moči JNS v Sloveniji ter o »navdušenih« sprejemih generala Živkoviča.

„Zastopniki ljudstva“ si z revolverji utirajo pot med ljudstvo

Celje, 10. junija.

Med poročili »Jutra« o potovanju generala Živkoviča po Sloveniji žal pogršamo zanimivih podrobnosti, ki jih hočemo namesto »Jutra« jugoslovanski javnosti sporočiti mi. Tako na primer so dobra 2 kilometra za Konjicami ustavili avtomobilski sprevod z generalom Živkovičem domači kmetijski fantje, ki so na sredo ceste postavili slamnatega moža, sami pa so čakali ob cesti na prihod avtomobilov. Avtomobili so se pred slamnatim možem ustavili, gospodje senatorji pa so izstopili ter so z revolverji v rokah šli proti fantom ter jih tako prisilili, da so se umaknili v ceste in pustili avtomobile mimo.

V Celju so demonstranti proti Živkoviču navaliли proti Celjskemu domu in je zgolj policija preprečila, da ne bi gospode »narodne zastopnike«

Belgrajsko časopisje o zločinu JNS-arjev pri Prihovi

Belgrad, 10. junija, m. Vse današnje časopisje objavlja na vidnih mestih uradno poročilo kr. banske uprave iz Ljubljane o zločinu podivjanih JNS-arjev nad akademikom Rudolfom Dolinarjem. »Politika« prinaša to uradno poročilo pod naslov: »Peter Živkovič v Sloveniji«. Ob priliki napada skupine pristašev JNS na omladinca JRZ pri Prihovi je umrl filozof Rudolf Dolinar. »Organizator napada, novinar Slavko Reja je aretiran, a za ostalimi napadalci poslani tiralice.« Vremec pa objavlja omenjeni komuniké pod naslovom »Krvavi napad pristašev JNS na skupino pristašev JRZ pri Prihovi v Sloveniji.«

Tukajšnje časopisje tudi objavlja poročilo o demonstracijah proti vodstvu JNS v Mariboru in Celju. Politična javnost pa tudi še vedno živo komentira popolni neuspeh, ki ga je doživel Pera Živkovič v Sloveniji ter se temu niti dosti ne čudi, saj je bilo itak znano, da Živkovič nikjer nikogar ne predstavlja.

nagradili z volilnimi kroglicami. Množica na trgu pred Celjskim domom je narasla do 4000 ljudi, ki so burno vzklicali proti Živkoviču in zoper JNS. Te hrupne demonstracije so privabile nekaj udeležencev sestanka v Celjskem domu, ki so prišli ven in klavirno stiskali k vratom. Demonstranti so jih obmetavali z gnili jajci ter je tudi g. poslanec dobil posebno jajčno omako. To je dičnega »narodnega« zastopnika tako razkačilo, da je ves nemiren tekal sem in tja ter zahteval, da ga policija ščiti pred omako, ker ni bila naročena niti za obed, še manj pa za malico.

Zelo korajžno se je v Celju obnašal tudi poslanec Mravlje, ki ga poznamo iz pričevanja v šenčurskih dogodkih. Tudi Mravlje se je v Celju lotil lahkonletskega sporta in si je za najprimtivnejšo panogo izbral daljinomet. Pri izbiri predmetov ni bil izbirčen. Pograbil je prvi kamen ter ga zalučal v demonstranta. Ko ga je policija posvarila, je Mravlje svojo sportno panogo hipoma spremenil. Očitno razočaran nad neuspehom svojega metanja, je zdaj navalil s svojim dežnikom nad policijskega stražnika, katerega je udaril po glavi tako močno, da se je dežnik na sredini prelomil. Mravlje je zdaj poskusil še s tretjo sportno panogo, in sicer s tekotom. Čim je stražnika udaril, jo je ucvrl, kolikor so ga noge nesle ter se je korajžno nekam skril.

Neposredno ob Živkovičevem odhodu so se množice demonstrantov z maloštevilnimi pristaji JNS, ki jih je bilo v dvorani Celjskega doma jedva 300 z ženskami vred, zopet dejansko spopadle. Ko so gospodje generali JNS videli, da bodo omagali, ker jih je bilo le peščica nasproti tisočem na drugi strani, so se zopet zatekli k revolverjem. Iz skupine gostov, ki so se gnetli okrog avtomobilov, da bi zlezli vanje in se klavirno odpejali, so nena-doma padli trije revolverski strelci. Pravijo, da je bil g. Banjanin tako korajžen...

Zgolj zaradi čiste resnice naj še poudarimo, s kakšno korajžo so se borili JNS mladeniči. Izmed prvih, ki se je lotil policijskih stražnikov, je bil Praprotnik Avgust, ki je z nekim trdim predmetom

Kulturni koledar

Anton Aškerc

10. junija 1912 je umrl v deželni bolnišnici v Ljubljani pesnik Anton Aškerc. Rodil se je 9. januarja 1876 v Globokem pri Rimskih toplicah. V Celju je dovršil gimnazijo. Po maturi je stopil v mariborsko bogoslovje, dasi ni čutil pravega veselja za duhovski poklic. Potem je bil kaplan v Podstredi, v Šmarju pri Jelšah, pri sv. Lovrencu, Vitajah pri sv. Marjeti, Mozirju in Skalari pri Velenju. Ker je prišel v svojih nazorih navzkriž z oficijelno cerkvijo, je prošil za službo mestnega arhivarja, ki se je prav za njega pri ljubljanski občini ustanovila. V Ljubljano je prišel 1898. Toda njegovo krepko zdravje je začelo v Ljubljani pešati. 7. junija 1912 ga je zadela kap. Pesniti je začel šele v bogoslovju. Resneje pa se je posvetil pesništvu šele v Podstredi. Leveč je kmalu spoznal njegov odlični epski dar in mu je svetloval, naj se posveti predvsem pripovednemu pesništvu. In res so se kmalu začele vrstiti v Ljubljanskem Zvonu njegove prekrasne balade in romane. Ker je začel v nekaterih svojih pesmih izražati verski dvom, ga je Mahnič v Rimskem katoličnem ostri obsojil. — V odgovor na napade je izdal 1890 svoje Balade in romane. Sledile so Lirske in epske poezije, Nove poezije (1900). Istega leta je izdal tudi tri dramatične slike — Izmašlov, Red sv. Jurja, Tujka — potem Četrti zbornik poezij, Zlatorog, Primož Trubar, Mučeniki, Junaki, Jadranski biseri, Akropolis in piramide, Pesnitve in Poslednji Celjan. Napisal je tudi nekaj črtic in potopisov. — Vprašanje Aškercove poti je še nerešeno. Eno pa gotovo drži: Na Aškercu, ki v sebi ni bil dovolj močan, so predvsem vplivale naše neodkritne razmere in predogmatična usmerjenost nekaterih. Iz plitkega miljeja je izrasla tudi njegova podoba v plitkost in nedozorelost.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 10. junija: Margareta. Petek, 11. junija: Barbara.

Nočna služba imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Zaprt.

Opera: Zaprt.

Kino Union: Nezaželeni sin.

Kino Sloga: Princesa Casaba.

Kino Matica: Moderni svet.

KINO SLOGA

Franc Lederer in Frančiška Deo v zabavnem filmu

Princesa Casaba

MATICA

Samo dva dni!

Najdružbovitejši film ženjalnega umetnika

Charlie Chaplin: Moderni svet

UNION

Harry Baur in Robert Lynen v velikem filmu po romanu Julesa Renarda

Nezaželeni sin

Najnovejši žurnal: Svetovna pariška razstava l.t.d., l.t.d.

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

Sprejemni izpiti na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ulica) bodo 24. in 25. junija. Prijave, kolkovane z 10 Din, se bodo sprejemale 21., 22. in 23. dopoldne v ravnateljevi pisarni. Priložiti je rojstni list in šolsko izpovednico. K izpitu bodo pripuščeni učenci, rojeni v letih 1924, 1925, 1926 in 1927. — Ravnateljstvo.

Obiranje lipovega cvetja. Mestno poglavarstvo opozarja, da je obiranje cvetja na lipah, ki so last mestne občine, strogo prepovedano in da se bodo prestopki kaznovali.

Vandalizem. Kljub ponovnim opozorilom o čuvanju javnih mestnih nasadov se prav zadnji čas množe pritožbe paznikov, zlasti iz trnovskega dela mesta, da mladina dela škodo v nasadih, lomí dreve in grmičje ter puli cvetice. Slučaj, ki se je zgodil pred dnevi v omenjenem delu mesta, ko je namreč paznik zalotil nekega dečka pri nedovoljenem dejanju in ga pokaral in ga zato zatažil še njegovim staršem, ki so se k temu samo posmihali, pa nazorno kaže, da prav nekateri starši vse premalo poučujejo svoje otroke o njih nedostojnosti in škodljivosti, ko kvarijo javne mestne nasade. Zaradi tega mestno poglavarstvo ponovno opozarja, da bo strogo kaznovalo vsako poškodovanje nasadov in prosi vse meščane, da mu pomagajo pri zatiranju tega vandalizma.

Sprejemni izpiti za I. razred na drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani (na drž. učiteljski šoli, Resljeva cesta št. 10) bodo 24., 25. in eventualno 26. junija. Prošnje za pripuščitev k sprejemnemu izpitu, naslovljene na ravnateljstvo in kolkovane s kolkom za 10 din se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni 21., 22. in 23. junija od 9. do 12. ure. Prošnje je priložiti krstni list in šolski izkaz. Sprejemale se bodo učence rojene v letih 1924 do 1927. Pri vložitvi prošnje bo vsaka učenka zvedela, kateri dan bo delala izpit. — Ravnateljstvo.

Prihodni dve produkciji gošencev drž. konservatorija. V ponedeljek, dne 14. l. m. ob 20. urah dramska produkcija šole prof. Osipa Sesta v opernem gledališču. Izvajala jo bo A. Kunetkar Kita (Čof), vesoligrav v 3 dejanjih in E. Rostand: Cyrano de Bergerac. V. dejanje. Cene znižane dramske (od 15 Din navzdol). — V sredo, dne 16. l. m. pa se bo vršila ob 19 in četrti orgelska produkcija gošencev gg. profesorjev mons. Premrla in Tomea. Spored, ki velja obenem kot vstopnica, bo po 3 Din v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice. Produkcija bo v Hubadovi dvorani poslojla Glasbene Matice v Vegovi ulici.

Velik uspeh basista Franca Schifferja v Celju. Pri koncertu dne 9. l. m. v celjskem gledališču je bil basist Franca Schiffer, naš ožji rojak, ki je sedaj preživel nekaj let v Nemčiji, deležen vseh vrstnih ovacij in odobravljanja za svoj koncertni nastop. Spored koncerta je navdih v treh delih domače in tuje pesni ter opere. Arje z istim sporedom nastopi pevec v petek, dne 11. l. m. v Ljubljani v veliki dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu in je zanimanje za njegov koncert zelo veliko. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 10. junija, ob 20: Koncert Prelovčevega vokalnega kvinteta. Red A.

Nalivi in toča, drugod suša

Milijonska škoda po zadnjih nevihtah

Ljubljana, 10. junija.

Vaš poročevalec si je včeraj ogledal ozemlje od Brezovice tja do Notranjih in Vnanjih goric in Dragomera. Nudila so mu je grozna slika pustošenja. Toča je popolnoma uničila vse poljske pridelke v obsegu kakih 30 kv. km. Popis uničenih travnikov in njiv je v vseh podrobnostih skoraj nemogoč. Marljivi kmetje od Brezovice naprej so se izrečno veselili lepo obetajoče letine, kajti vse je bujno rastle. Vseh up je slonel na njah in travnikih. Danes pa obupano, užalosteni gledajo, kako jim je nevihta s točo v treh urah uničila njih celo težko in dolgo delo. Krompir je povsod uničen. Na njivah ponekod sploh ni mogoče poznati, kje naj bi bil krompir vsajen. In kaj že lepo cvetoča pšenica? Bilke je toča tako zmlatila, da jih ne more noben stroj tako steti. Fižol? Lepo je rasel. Sedaj — niti peresa ne, niti bilke. Koruza je prav tako vsa pomandrana. Pa tudi posevki so pokončani. Sadije po vrtovih je kmetom mnogo obetalo. Vse je okleščeno in jabolka leže po tleh.

Umni in marljivi živinorejci pa so popolnoma obupani. Ne bodo mogli pri prvi košnji spraviti niti voz dobre krme pod streho. Travnik so zamaščen z masno, rjavo glino in zemljo. Biti pa je moralogrozno, kakor nam ljudje pripovedujejo. Neprerastano je toča tolkla po vseh omenjenih vaseh. Okenske šipe so po vseh hišah razbite. Tudi po šolah. Kako moč je imela kot pest debela toča, je pač najjasnejši dokaz dejstvo, da je toča razbijala tudi trdo žgano opeko po strehah hiš in gospodar-

skih poslopij. Naliv je bil silovit. Voda je nastopila po travnikih in na krajih, ki so bili doslej absolutno varni pred kako povodnjo. Do pol m visoko je stala voda ponekod na travnikih in njivah.

Najhuje so bile prizadete Plešivce. Tudi je bil tako rekoč glavni snop naliva in toče. Prijazna vas je znamenita po tem, da je tam blizu pristava, kjer je rad prebival francoski maršal Mar-mont.

Kako je moralo liti, si je pač mogoče predstavljati po zasebnih meritvah padavin. V treh urah se je zlilo nad tem ozemljem do 125 mm dežja, kar predstavlja količino okoli 40 milijonov hl vode.

Škoda je ogromna in znaša že po približni cenitvi do 500.000 Din. Zadnje nevihte pa so po poročilih iz drugih krajev tudi drugod napravile velikanske škode, ki gredo do milijona.

Letošnji junij, ki je drugače v ljubljanskem padavinskem pasu, mesec lokalnih neviht, ko doseže maksimum 140 mm, je zaznamoval že v teh desetih dneh 103,7 mm dežja.

Ko trajajo v ljubljanskem padavinskem pasu nalivi in imamo obilo dežja, pa so kraji, ki že po 14 dni niso imeli niti kaplje dežja. Ko je v ponedeljek v Ljubljani tako besnela nevihta, pa so imeli kraji za Krimom lep, miren dan. Po Krasu primanjuje vode. Po Dolenjskem že tudi niso imeli dalj časa dežja. Suha Krajina trpi na pomanjkanju vode. Kakor pravijo privatna poročila, tudi kraji okoli Krškega-Vidma in Brežic niso imeli več dni dežja.

VEČNI BOG, GOSPODAR ŽIVLJENJA IN SMRTI, JE DOPUSTIL, DA JE NAS LJUBLJENI TOVARIS IN ČLAN

RUDOLF DOLINAR

CAND. PHIL.

MORAL IZDIHNITI DNE 8. JUNIJA SVOJO MLADO DUŠO POD SUROVIMI UDARCI ZLOČINEV, KATERIH ROKO JE VODILO SOVRAŠTVO DO SLOVENSKIH SVETINJ.

PADEL JE ZA SVETO SLOVENSKO ZEMLJO, V KATERI NAJ MIRNO POCIVA!

»MEA EST ULCTIO — MOJE JE MASČEVANJE.« PRAVI GOSPOD.

LJUBLJANA, DNE 9. JUNIJA 1937.

AKADEMSKA ZVEZA

Bled pred sezono

Letošnja sezona na Bledu izgleda, da bo zelo živahna. Precej neprimerno nam sicer delajo v zadnjem času devizno težave, ki nam zlasti z Nemčije onemogočajo trenutno večji obisk gostov. Pač pa pričakujejo Blejci, da bo sporazum z Italijo na svoj način tudi na polju tujkega prometa doprinesel večjo razgibanost. Ze prihodnje dni pride iz Italije večja skupina kakih 100 ljudi na nekajdnevni obisk na Bled. Lani je bilo zgrajeno in letos izpopolnjeno veliko golf igrišče ter pričakujemo, da bo odziv Angležev zato številnejši, kakor prejšnja leta. Nekaj Angležev je že zdaj na Bledu, vendar zdaj Bled na splošno izgleda še kar mrtev. Glavna sezona se pač prične tja z junijem, ozir. v juliju in avgustu.

Letos bo na Bledu prvič začela poslovati nova hotelska družba »Park hotel«, d. z. o. z., ki se je ustanovila, da od Zadrugne gospodarske banke prevzame v upravo vse bivše Kendrove zgradbe, tako Park hotel, Kasino in Rikli, obenem tudi vsa kopališča ob jezeru. Bivši Kendovi hoteli so bili letošnjo zimo povsem prenovljeni ter je družba sama v investiciji vložila okroglo pol milijon dinarjev. Samo srebrnega pribora je bilo na novo nabavljeno za 350 ljudi za več stotisoč dinarjev. Celotni bivši Kendovi hoteli, ki jih zdaj upravlja družba »Park hotel«, morejo prehraniti dnevno do 500 ljudi, prenočišče pa imajo zgrajene 350. Naša javnost, pa tudi inozemstvo je bilo sicer letošnjo zimo iz »neznanih« virov obveščeno, da je Park hotel sploh zaprt, čeprav je bilo vsemu Bledu znano, da so hotel vso zimo le preurejali. Te intrige so seveda imele čisto prozoren namen, niso pa učinkovale, kakor so mislili tisti, ki so jih povzročili. Gostov je v hotelu vedno več in vodstvu se je posrečilo, da je za letošnjo sezono namestila za vodjo kuhinje znanega strokovnjaka, dolgoletnega šefa kuhinje v Palace hotelu v Zagrebu, g. Kochaneka, ki po svoji avtoriteti jamči za dobro vodstvo kuhinje. Podjetje je tudi najelo za sezono dve godbi in sicer manjši trio, ter 10-članski orkester Krešimir-Kovašević iz Zagreba.

Nov demokratski klub

Belgrad, 10. junija, m. Skupina bivših demokratskih poslancev je sklenila, da ustanovi svoj lastni demokratski klub, v katerega bodo vstopili bivši demokratski poslanci, izvoljeni na levitčevi listi in na Mačkovi listi, vstopili pa bodo tudi oni bivši demokrati, ki so sedaj vključeni v klub neodvisnih poslancev.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 10. junija: Zaprt.

Drama pripravljata kot zadnjo premiero v tekoči sezoni prav posebno učinkovito burko z naslovom »Lisica« v telovniku, ki sta jo spisala naši publiki že znana pisca Maks Real in Maks Ferner, čigar »Trije vaške svetniki« je igrala drama z izrednim uspehom. Delo bo pripravil režiser Bratko Kreft, ki se je vrnil s trimesečnega študijskega dopusta v Pragi. V glavnih vlogah sta zaposlena naša komika gg. Cesar in Dječ, nadalje sodelujejo še: gđc. Milena Boltarjeva v glavni ženski vlogi, ga Rakarjeva, Stupica kot partner Boltarjeve, ter gg. Bratina in Pianecy.

V obupu si vzel življenje

Ljubljana, 10. junija.

Problem o vzrokih samomorov je še vedno globoka uganka in gradivo se zadnji čas tudi v Ljubljani močno množi, kajti samomorji, žalosten socialen pojav, so postali sedaj v mestu epidemici. Ni dneva brez samomora! Na Prulah pa se je danes ponoči primeril nenavaden primer. Ko je od polnoči do zore službovali stražnik patroliral po Prulah, je zapazil na velikem stanju bo Ljubljani v bližini Zalaznikove vile visečega neznanega človeka, obesnega na prvo vejo. Hitro je prečezal vrv in obesnega položil na tla. O dogodku je takoj obvestil dolenjsko stražnico, ta pa dežurnega uradnika na glavni policijski komisiji je ugotovila, da je moral obesenec že dalj časa na veji viseti in je bil vsak trud, da ga obude k življenju, zaman. Po ogledu je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu. V obesencu so spoznali soferja Janka Menarta, starega 38 let, oženjenega, očeta 2 nepreskrbljenih otrok. Ne srečni sofer je bil v službi izredno priden, vreden in za vsako delo uporaben. Hude družinske razmere so ga tako tlačile, da je revež obupal in si vzel življenje po težki duševni borbi. Svojo bolehalno ženo je vzdrževal v nekem zavodu, maloletno hčerko prav tako v dekliskem zavodu, sinčka pa je imel na Viču. Povsod je bila družina razkropljena.

Drugi dan dirk Belgrad-Sofija

Drugi dan kolesarskih dirk Beograd — Sofija je prinesel zmago Bolgaru Georgijevu, ki je prevozil 140,5 km dolgo pot od Kragujevca do Niša v času 5:59:00,2. Tudi drugo mesto je zasedel Bolgar Kostantinov. Tretji je bil Slovencec Rožman (Mariborska podveze). Nadaljnji placement dirkačev je naslednji: Erdely (Belgrad), Nenov (Bolgarska), Prošinek (Zagreb), Gartner (Ljubljana), Bricelj (Ljubljana) in Nikolov (Bolgarska).

Danes ob 10 dopoldne so startali dirkači na tretji in zadnji del poti, in sicer od Niša do Sofije. Pot bo vodila dirkače po zanimivi in romantični poti do Caribroda, ker prestopijo jugoslovansko-bolgarsko mejo. V Sofiji pripravljajo udeležencem dirke velikanski sprejem.

Naši dirkači ostanejo v Sofiji še do 13. junija; ta dan bodo namreč Bolgari priredili velike dirke na dirkališču v Sofiji.

RAZGLAS

Posestniki in podjetja v območju mesta Ljubljane se opozarjajo, da je odvajanje odpadnih, smuljnih in onečiščenih voda v tekoče vode jarkov, potokov in rek iz zdravstvenih ozirav — prepovedano.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razglasa, da morajo po odredbi kr. banske uprave vsi prizadeji posestniki, obrati in podjetja v teku 14 dni po objavi tega razglasa v dnevnikih mestnemu poglavarstvu v Ljubljani pisмено prijaviti sledeče objave:

1. Vsi prizadeji morajo javiti, kakšne odpadne vode imajo, kdaj in katero oblastvo jim je izdalo dovoljenje za odvajanje teh voda.
2. Kdor nima dovoljenja za odvajanje odpad-

Od tu in tam

V Rogaske Slatine se jutri prične jugoslovanski mojsterski šahovski turnir. Poleg domačih mojstrov državnega prvaka Vasje Pirca, dr. Trifunovića, Kostića in drugih se bodo turnirja udeležili tudi inozemski mojstri. Prišli bodo češkoslovski Foltys, Poljak Nendorf, Nemec Šimšich in Madžar Gereben. Naslov državnega prvaka brani naš slovenski velemojster Vasja Pirc, ki si ga je bil uradno priboril lani na turnirju v Novem Sadu. Njegov najvernejši tekmeč je Dalmatincec dr. Trifunović. Turnirska pravila določajo, da ostane naslov državnega prvaka še vedno dosedanjemu prvaku, če z njim vred še kdo doseže isto število točk. Prepričani smo, da bo tudi letošnji Pirc pokazal svojo kvaliteto in naslov prvaka obdržal še za prihodnje leto. Turnir organizira in finansira zdraviliška uprava. Turnir je najboljša reklama za zdravilišče, saj bodo svetovni listi sleherni dan poročali o turnirju.

O uspehu naših slovenskih in hrvatskih fotoamaterjev na razstavi v Newyorku smo pisali pred nekaj dnevi. Naše poročilo je bilo nepopolno, ker smo pisali, da se je razstave udeležil le eden. V resnici pa so poslali na razstavo v Newyork svoje slike trije Slovenci, in sicer g. Ante Kornič iz Ljubljane (na razstavo so mu sprejeli tri slike), g. Slavko Smolej iz Jesenice (sprejete tri slike) in g. mr. ph. Ivo Koželj iz Jesenice (sprejeti dve sliki). Hrvati so bili udeleženi na razstavi več, pač zato, ker so samo trije Slovenci poslali tjakaj slike. Razstava je bila razdeljena na več oddelkov, tako umetniški, reportažni itd. Vseh oddelkov je osem. Vse slike slovenskih fotoamaterjev so bile razstavljene v umetniškem oddelku.

Mariborski mali harmonikarji bodo v soboto nastopili v Zagrebu v dvorani zagrebskega velesejma. V zagrebskih časopisih se dela vidna reklama zanje. Med drugim navajajo, da so mariborski mali harmonikarji dosegli velike uspehe na Dunaju, nakar so dobili povabilo, da gostujejo na pariški razstavi. Iz Pariza, tako pravi poročilo »Jutarnjega lista«, bodo mali harmonikarji odpotovali na daljšo turnejo v Ameriko.

V Banjaluki se je včeraj začela konferenca vseh obrtniških zbornic v državi. Zastopane so zbornice iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Skoplja, Banjaluke, Osijeka, Sarajeva in Novega Sada. Konferenco pa vodi predsednik banjaluske zbornice Branko Gjurgjević. Prva točka, o kateri so govorili, so bile samoupravne dajatve v zvezi z obrtništvo. Ugotovili so, da so te dajatve za obrtništvo neznosne. Cilj borbe odbornikov naj bo, da se razbremenijo obrtništvo in obdavci le toliko, kolikor zmore. Enako je njihovo stališče tudi do vseh vrst občnih davčnin. Med drugimi je govoril tudi dr. Pretnar iz Ljubljane.

100 milijonov dinarjev posojila je odobrila Državna hipotekarna banka prometnemu ministru, da jih bo lahko porabil za ureditev jadranskih pristanišč. Obenem je prometno ministrstvo že izdalo nalog, naj se izdelajo podrobni osnutki in načrti za vsa dela, ki so potrebna v naših pristaniščih.

Splitski okrožni urad ne more iz deficitov. Lansko poslovno leto so zaključili z izgubo enega milijona in šest sto tisoč dinarjev, v prvem trimesečju lanskega leta pa s 180.000 dinarji. Zanimivo pa je, da se je prvo trimesečje letošnje poslovne dobe končalo kar s 682.000 dinarji izgube. Okrožni urad zaradi tega ni mogel izvrševati svojih obveznosti, pač pa je moral zaposliti pri Osrednjem uradu v Zagrebu za predujem pol milijona dinarjev.

Sarajevska podružnica »Merkurja« si bo sama skušala urediti okrevanje za svoje obolele člane. Nedaleč od Sarajeva se nahajajo vrelci Moščanice, ki je ob njih neki zasebni uradnik postavil posebno hišo. Ta je pa sedaj ponudil v nakup podružnici Merkurja. Za nakup bodo zahtevali od svoje centrale 120.000 dinarjev brezobrestnega posojila.

Windsorski vojvoda bo baje ostal kar tri mesece na počitnicah v gradu Wasserlemburg blizu Beljaka na slovenskem Koroskem. Te dni je dovolil tujim časnikarjem, ki jih kar mrgoli okoli gradu, da so ga fotografirali z ženo vred. Vendar pa časnikarjev niso pustili v dvorec, da bi si ogledali notranjost, pač pa je moral zaposliti pri Osrednjem uradu v Zagrebu za predujem pol milijona dinarjev.

Izvoz perutnine in jajc počasi pojenjuje, odkar se je začelo toplo, prav za prav vroče poletje. Jajca so ob vročini slabše kakovosti, obenem pa izgubljajo na teži. Tudi perutnine ne gre več toliko v inozemstvo, vendar pa so cene še vedno visoke. Po kilogramu se prodaja od 8 do 12 dinarjev.

Včeraj ponoči se je na progi pri Kresnicah tovrnem vlaku vnel vagon, v katerem je bilo polno radijskih in fotografskih aparatov, kemikalij ter fotografskega negativnega materiala. Ogrenj so zapazili šele takrat, ko je vlak vozil iz postaje. Ko so vlak ustavili, je plamen bušnil ter v hipu objel ves vagon. Ob tako vnetljivem materialu kakor je celuloza ni čudno, če je zgorel ves vagon in je od njega ostala le železna konstrukcija. Tudi z gašenjem se ob takem požaru ne opravi veliko.

Iz ljubosumnosti so fantje v vasi Trstenica pri Banjaluki v torek ubili svojega tovariša Teodora Saviča. Teodor je bil najlepši, vendar pa najbolj siromašen fant, kar jih je bilo v vasi. Zaradi svoje lepote je imel v vaških dekletih kar preveč častik in oboževalk. Ostalim fantom pa to ni bilo všeč. Ko je v torek z nekaterimi drugimi fanti plesal kolo, so njegovi sovražniki vpriporili gnječo, ugnasili vse luči ter ga z noži napadli. Z združenimi silami so ga tako zmrevali, da je Teodor ostal na mestu mrtve.

V Zagrebu se je obesil hišni posestnik, ki je imel kar tri hiše. Vzrok samomora je kaj svojevrsten. Mož se je obesil zaradi tega, ker se ni mogel razumeti s svojimi strankami. Njegovi stanjemalci so bili večinoma reveži, ki mu niso mogli vedno v redu plačevati najemnin. Posestnik se piše Maksimilijan Lipovšek.

Na jesen se bo začela graditi v Splitu velika palača banske uprave. Palača bo stala 14 milijonov dinarjev. Obenem bodo v Splitu zgradili tudi veliko palačo za državno klasično in žensko realno gimnazijo. V ta namen je dal tudi ljubljanski Pokojninski zavod posojilo 6 milijonov dinarjev.

nih voda, mora z odvajanjem takoj prenehati in zaprositi za oblastveno dovoljenje.

3. Dolžnost za prijave pod 1. in 2. zadane tudi vsa podjetja in tovarne v Ljubljani, ki imajo v mestne kanale izpeljane obratne vode ali tekočine.

Vse prizadeje, ki ne bodo ustregli temu pozivu, bo oblastvo strogo kaznovalo, medtem ko se bo odtok vode brez vsakega naznanila ukinil.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani

Rudniki pod morskim dnom

Ceprav se je še pred nekaj desetletji zdelo skoraj neverjetno, da bi človek kdaj mogel začeti z izkopavanjem rudniškega bogastva, ki je skrito pod morskim dnom, vendar postaja ta drzna zamisel skoraj že resnica. Tehnika gre naprej svojo pot, za novimi izumi in novimi odkritji in uredničuje, čeprav po mnenju nekaterih nemirnih znanstvenikov še vse prepočasni, najbolj neverjetne sanje preteklih desetletij. Morsko dno naj bi postalo novo pozorišče, kjer bi se pokazala vsa veličina moderne tehnike. To je pozorišče bodočnosti, to so pokazali najdrznejši podvigi zadnjih let, ko človeška noga vedno globlje stopa po morskem dnu in slika za novimi odkritji v tej večni tišini, ob slikovitih kamnitih koralnih drevcih, ob dihu doslej nepoznanega življenja morskih prebivalcev. Ta nov človekov delokrog na morskem dnu so gotovo najzanesljiveje napovedali možje, ki so si s samim raziskovanjem pridobili že velikih zaslug. Med njimi je gotovo tudi znani poznavalec morskih globčin Lake, ki je pred nekaj desetletji prerokoval, da se bo človeku le nekoč posrečilo, da bo pridobil zemeljske surovine, rudno bogastvo tudi v plasteh, preko katerih se razliva na široko brezdanja voda velikih morij. Ze tedaj je bil mnenja, da glavno bogastvo, ki ga skriva v sebi morje, ni v potopljenih ladjah, pač pa mnogo bolj pod nasutim morskim blatom in peskom. Zaslutil je, da leže močne zlate žile tudi pod morjem, takšne žile, ki bi se prav lahko primerjale z zlatim zakladom, ki ga skriva v sebi zlati rudnik v Kimberleyu. To bi bili rudniki, ki bi takrat, ko bi jih začeli izkopavati, naenkrat rešili človeštvo vseh skrbi za bodočnost. Na drugi strani pa ne bi bilo niti treba, da bi se potapljali pri tem iskanju za zlatom v velike morske globine, kajti reke, ki nosijo s seboj obilo zlate rude v obliki malih zrn, odlagajo to drago rudno žilo v manjših globinah in jo neoprestano zasipajo s peskom in blatom. Poleg kovin pa bi bilo mogoče najti pod morskimi naplavinami tudi izdatne količine zemeljskega olja, ki bi bilo gotovo še bolj koristno človeku, kot pa zlato samo.

Podmorski raziskovalec Lakee je glede tega zakopanega zemeljskega zaklada dejal takole: »Devet milijonov kvadratnih milj podmorskega dna ob obrežjih celin čaka, da jih načne človeška roka in izkoristi. To je površina, ki je trikrat tako velika, kakor ozemlje Združenih severnoameriških držav. Na podlagi tega rudnega poganstva bi se lahko razvila nova velika industrija. Prva dela in priprave bi bile sicer na videz precej podobne pustolovstvu, bile bi tudi precej nevarne, toda današnji mladini se bo nekoč prav gotovo posrečilo priti do teh podmorskih zakladov prav enako, kakor se je posrečilo premagati zračne višine z letali. Prvim pionirjem tega novega sveta sicer prete neoprestane nevarnosti, toda obeta se jim zato tudi bogato plačilo v bogastvu, ki ga danes gledamo še kot v sanjah.«

Geološki sveder - topovska krogla

Preden pa bi se moglo računati na kakšen večji uspeh, je nujno potrebno posamezne podmorske pokrajine geološko preiskati. Francoski učenjak

Brat slavne igralkice Sonje Henie. Odločil se je, da odide za svojo sestro med filmske igralce v Hollywood.

Charles Piggot je za ta namen že izumil posebne vrste priprav, nekaj top, ki se vžiga z električno iskro in požene v morsko dno podobno sveder, kakršnega rabijo geologi, kadar preiskujejo kje na suhem zemeljsko notranjost. Ta sveder je dolg več metrov, in je na ta način lahko precej točno ugotoviti, kaj skriva v sebi morsko dno na tem mestu. Z dosedanjimi pripravami so mogli ugotoviti kveč-

Najdaljši železobetonski most v Evropi. Zgradili so ga pred kratkim v nemškem mestu Aue. Dolg je 305 metrov.

Če se pevec preveč prevzame

Usoda slavnih pevcev in njihova pot k slavi je precej raznovrstna, dostikrat nič kaj zavidanja vredna. Se vedno velja dejstvo, da največkrat pridejo do veljave in upeševanja, če ne celo do oboževanja tisti pevski »nadarjenci«, ki imajo tudi drugače, ne samo po svojem glasu, zadostna priporočila; ali vsaj ne ljudi, ki jim iz tega ali onega vzroka mečejo polena pod noge. Ni treba takšnih primerov iskati precej daleč, saj se to menda dogaja povsod na svetu, in ni izvet tudi naš kos zemlje.

Med pevci, ki so kdaj doživeli precejšnjo smolo, je tudi v pariški in sploh v francoski javnosti dobro znani Tino Rossi. Našli so celo zvezo med njim in velikim Napoleonom. Rossi je, kakor veliki francoski cesar Napoleon, rojen v Ajacciu na Korziki. Njegova rodbina se še danes kaj rada pohvali celo s tem, da je v sorodstvu z Napoleonom. Toda, te trditve dosedaj niso mogli dokazati niti najbolj vneti stikovalci za Napoleonom. Rossi pa ima z Bonapartom tudi še drugo skupnost, namreč v tem, da si je tudi on osvojil Pariz. Ne seveda z orožjem in svojo vojsko, pač pa s svojim tenorskim glasom, s katerim je Pariz naravnost očaral. Pravijo, da je že nekaj časa Rossi eden največjih ljubljencev občinstva, ki zahaja v pariško opero.

Mesto pevca gostovala gramofonska plošča

Toda, od slave postane tudi marsikateri pevec morda preveč pijan. Tako je bilo menda tudi z Rossijem. Drugače tudi gotovo ne bi prišlo do te neljube afeze, o kateri zadnje čase v Parizu mnogo govore in ki Rossija ne dela pred javnostjo preveč priljubljenega. Stvar je bila takale: Pred dobrim letom je Rossija povabilo neko akademsko društvo iz Bordeauxa, naj bi sodeloval pri neki umetniški prireditvi. To povabilo pa je Rossi, ki je bil tedaj, kakor je mislil, že kar nekaj časa preveč slaven, odklonil. Dijaki, ki niso pričakovali, da jim bo Rossi njihovo povabilo odbil, so si tedaj v naglici izmislili neko primerno nadomestilo za gostovanje slavnega pariškega tenorista: Napovedali so vseeno slavnostno sodelovanje pevca Rossija na svoji prireditvi. Kupili pa so si več gramofonskih plošč, na katere si je nekoč odtisnil svoje krasne melodije sloviti Rossi. Nek dijak se je napravil v pravo korziško obleko, v kakršni je nastopal omenjeni pevec, se predstavil občinstvu, nato pa stopil poleg gramofona, ter ustvarjal videz, kakor da poje on.

Tožba in sodba

Vsa prireditve je bila sicer precej za šalo. Zvedel pa je zanjo kmalu tudi Rossi sam, smatral

jemu le to, kakšno je na površju morsko dno. Charles Piggot je napravil s tem svojim topom že več poizkusov v raznih morskih globčinah. Največja globina, v katero je streljal v morsko dno, je bila 5000 metrov. Takšne ekspedicije pod morje se v zadnjem času hitro vrste. Ze dosedaj pa so znanost precej obogatila in so med drugim dokazale tudi to, da imajo kamenine pod morskim dnem v sebi mnogo več radija, kakor one na suhi zemlji. Ta množina radijskih snovi se veča, čim bolj gremo na globoko. Ta radij pa je za človeštvo gotovo mnogo večjega pomena kakor morda še tako velike količine zlata in drugega rudnega bogastva.

Moderna naprava v službi starodavnosti

Že več stoletij so muslimanski duhovniki klicali svoje vernike k molitvam raz stolpov minaretov. Moderni promet pa s svojim trščem že tudi na Vzhodu onemogoča tako ravnanje. Zato so v vrhovni malajski mošeji Mašid Sultana v Singaporeu postavili mikrofoni in ga zvezali z zvočniki po vseh stolpih mošeje. (g)

Ljubljanski velesejem

Potek letošnjega spomladanskega velesejma v Ljubljani kaže, da bo prireditelj prav lepo uspela. Posebno je živahen promet iz inozemstva, kar je posledica zboljšanja gospodarske konjunkturo v Evropi in dobre propagandne organizacije za obisk velesejma v inozemstvu. Prav zadovoljive so bile doslej kupčije v avtomobilih, motorjih, kolesih, pohištvu, folklornih predmetih, furnirju in vezanih ploščah, dalje v strojih, stavbenem materialu, tekstilu, preprogah. Obiskovalci radi segajo po raznih praktičnih novostih. Zanimanje vzbujajo razstava »Vse za pisarno«, ki vsebuje najmodernejše pripomočke za vse vrste pisarn.

Lovska razstava je po sodbi strokovnjakov prav lepa in slovenske lovske trofeje ne bodo ravno na zadnjem mestu na svetovni lovski razstavi v Berlinu.

Razstava malih živali nudi veliko izbiro krasnih plemenskih domačih živali in s tem zelo koristi našemu malemu človeku, ki mu reja domačih živali tvori močno aktivno postavko v domačem gospodarstvu.

Razstava »Vzorno stanovanje s priključeno modno revijo, ki se predvaja dvakrat dnevno, je vedno polna.

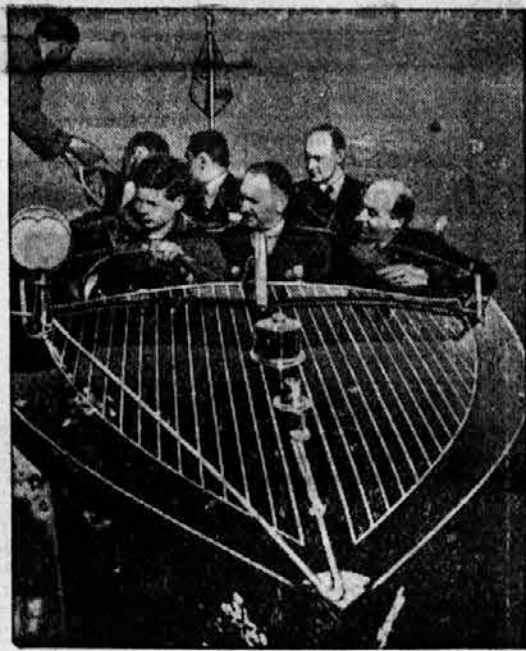
Velesejem traja do vključno 14. t. m., brezplačni povratek po železnici pa velja do vključno 19. t. m. Na odhodni postaji je treba zahtevati poleg cele vozne karte za Ljubljano še rumeno železniško izkaznico za din 2. Velesejske legitimacije pa se izdajajo na velesejski blagajni!

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 10. junija: 12 Plesi od starih do današnjih dni (plošče) 12.45 Vreme, poročila - 13.30 Vreme, obvestila - 13.45 Radijski orkester - 14 Vreme, borza - 19.30 Vreme, poročila, spored, obvestila - 19.30 Nac. ura - 19.50 Zabavni koteček - 20 Smetana: Scherzo iz triumfalne simfonije (ork. praške r. postaje) plošče - 20.10 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) - 20.30 Orgelski koncert (g. Jurij Arbatky) - 21.15 Pisan spored (Radijski orkester) 22.30 Vreme, poročila, spored - 22.15 Prenos z velesejma. - Konec ob 23.

Drugi programi

Cetrtek, 10. junija: Belgrad: 19.50 Orkestralni koncert - 20.40 Humor - Zagreb: 20.30 Kvartet - Dunaj: 19.25 Wagnerjeva opera »Nibelunge« - 22.20 Zabavni koncert - Trst-Milano: 17.15 Vokalni koncert 21 Pihala - 22 Violina - Rim-Bari: 21.15 Plesna glasba - Praga: 19.25 Orkestralni koncert - Varšava: 20 Simfonični koncert - Berlin: 20.10 Plesni večer - Köln: 20.10 Simfonični koncert - Frankfurt: 20.10 Koncert po želji - Monako: 19. Opereta »Mikado« - Bukarešta: 19.30 Oratorij »Pasijon sv. Mateja«.

Romunski prestolonaslednik Mihael v motor-nem čolnu, ki ga mu je podaril predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža.

Maičevanje s skrnimi jajci

Dijaki pa niso tako hitro pozabili na to afero z Rossijem. Neoprestano so še premišljevali, kako bi se mu maščevali na tak način, da jih morda ne bi mogel več spraviti pred sodišče. To se jim je nazadnje le posrečilo. Ko je Rossi gostoval v operi v Bordeauxu, je prišlo na njegov račun do precejšnjega škandala. Ze je stopil pred zastor in se predstavil zbranimu občinstvu, ko se je zadaj naenkrat zaslil silovit hrup, ropot in žvižg, kakršnega v tej operi še ni bilo. Kmalu je občinstvo spoznalo, zakaj gre, in je deloma potegnilo s študenti. Proti takšnemu nastopanju mladine pa je protestiralo le nekaj najnovejših opernih poslušalcev. Naenkrat sta tako nastala v gledališču dva tabora, od katerih se je eden vojskoval z divjimi vzkliki in žvižganjem proti Rossiju, drugi pa s prostesti, ker je bil prikrajšan za lep pevski užitek.

Ko nobena stran ni hotela popustiti, kajti vsaka je mislila, da ima prav, je končno morala nastopiti še policija, ki je gledališče izpraznila. Vendar so imeli študentje še dovolj časa, da so medtem obmetali osovražnega Rossija s skrnimi jajci. Rossi je bil prisiljen, da je s tem, zanj nerazveseljivim intermezom, odpovedal nastop. Gotovo bo še dolgo mislil na dijake iz Bordeauxa, in morda mu bo tudi še žal, da je nekoč odklonil njihovo vabilo za sodelovanje pri njihovi prireditvi. Njegovo onemoglo naščevalnost pa bo morda izrazil čisto na kratko: »Ta presneta mladina!«

Naročajte in širite Slovenski dom!

preoblečen Anglež. To mu je vzbudilo takoj sum, da bi mogla biti ta tat in morilec Rochdale ena oseba. Potem ni bilo ničesar več slišati o tem.

Jaz sem moral potem iskati dalje sam. Zadnji pogovor z gospodom Masolloom sva imela 1873. In šele leta 1883. se mi je posrečilo odkriti morilca in mu njegovo delo poplačati.

Prav za prav je bilo skoraj blazno misliti, da bi mi iskanje uspelo.

Od zločina je preteklo že deset let in jaz naj bi bil sam, brez vseh pripomočkov in sredstev, ki so na razpolago policiji, upal, da bom izsledil morilca. Nad tem je obupal celo človek, ki je bil v iskanju strokovnjak po poklicu.

Vendar sem poskusil.

Takrat sem mislil, da sem posebno bistroviden. Sklepal sem vse mogoče zveze med dogodki in razvojljaval čudne zapletljave.

Prebral sem vsa očetova pisma in vso njegovo zapuščino. Mati je bila pisma izročila v varstvo očimu, kakor da se to samo po sebi rajame. Med pismi sem našel najrazličnejša. Lepo število jih je bilo tudi od gospoda Termonda samega. Iz njih sem šele videl, kaka prijateljstva sta bila svoje čase prvi in drugi mož moje matere.

Nikjer ni bilo ničesar, kar bi mi bilo vzbudilo najmanjši sum. Klical sem si v spomin očetov obraz, kakor sem ga videl zadnjič v življenju... Oče je odšel v smrt, medtem ko sem jaz igral, mati pa se je razgovarjala s prijateljem, ki naj bi nekega dne postal njen in moj gospodar.

bal poti po ulicah in sploh vsakemu stiku z ljudmi.

Odkrili so sled, kje je bil, ko je prišel prvič v Pariz. To je bilo takrat, ko si je sposodil lasuljo in brado. To pot se je ustavil v ulici Abukir v nekem zakotnem hotelu, kjer se je vpisal pod imenom Rochester. Iz hotela ta ni šel nikdar drugače kakor v zaprti kočiji, da ga ni nihče izdal.

»Zapomnite si tudi,« mi je dejal gospod sodnik Masolle, »da je ostal v sobi tudi prejšnji večer in tisto jutro, ko je bil umorjen vaš oče. Jedel ni v hotelski jedilnici, temveč v svoji sobi. V Londonu pa v hotelu, kamor mu je vaš oče pošiljal prva pisma, je prihajal in odhajal, ne da bi skrbel za take varnostne ukrepe.«

To je bilo vse, kar mi je vedel in znal povedati ta sodnik, ki sem ga napeto in pozorno poslušal. Potem se je ustavil. Priznal mi je, da je sicer nadvse natančno raziskoval tedanji očetov službeni položaj, njegovo življenje in njegovo preteklost, da pa ni mogel prav ničesar posebno sumljivega odkriti.

»Zelo veliko sem premišljal o tem primeru,« je dejal in pristavil, da je leta 1872., ko je nehal biti preiskovalni sodnik, vendar še obdržal nadaljnje preiskovanje zadeve očetovega umora v svojih rokah. Zasliševal je iznova vratarja v hotelu Imperialu in še nekaj drugih ljudi. Še potem, ko je bil že ministrski svetnik, je pazil na vsako malenkost v tej stvari. Tako je svojega naslednika opozoril na neko zagonetno tatvino, ki jo je izvršil skrbno

LJUBEZEN, KI UBIJA

To bi bilo nekaj za preiskavo.

A kaj mu je dalo povod in nagib za umor? Pri vsej tej zapletenosti je bilo težko misliti, da bi šlo za tatvino ali rop.

»Ne vemo,« je dejal preiskovalni sodnik, »kaj je bilo v listnici vašega očeta, ki jo je morilec odnesel. Vendar,« je čez čas pristavil, »se mi zdi, da je lažni Rochdale vzletel uro. Pustil pa mu je na roki prstan z diamantom, ki je bil vreden veliko več kakor ura. Zato se mi zdi, da je uro in listnico ukradel samo zato, da bi spravil policijo na napačno sled. Jaz pravim, da je ta človek ubil vašega očeta iz maščevanja.«

Navedel mi je nekaj zgledov za take umore, katerih žrtve so postali razni člani sodišč, bodisi sodniki, bodisi državni pravdniki, ali predsedniki porotnih sodišč. Moj oče si je kot advokat lahko nakopal kako podobno sovraštvo. Morda je kdaj dobil kako važno pravdo. In tisti, nad katerim in proti katerim je preizkusil in dokazal svojo odvetniško spretnost, so postali njegovi sovražniki.

Iz tega bi sumnji o maščevanju lahko smatrali za utemeljeno.

Gospod Masolle me je še opozoril na to, da je bil morilec, pa naj je bil tujec ali domačin, v Parizu precej poznan. Sicer bi si ne mogli razlagati, zakaj se je tako skrbno izogi-